

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

Εορταστική Εκδήλωση

για την επέτειο
της 25ης Μαρτίου
1821

Τετάρτη 24 Μαρτίου 2010

Εορταστική εκδήλωση
για την επέτειο της 25ης Μαρτίου 1821

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
Αίθουσα Ολομέλειας

Τετάρτη 24 Μαρτίου 2010

Συμμετέχουν:

- Ο **Κωνσταντίνος Σφυρής**, διδάκτωρας, βαθύφωνος μονωδός στην Κρατική Όπερα της Βιέννης και πρώτος μονωδός, βαθύφωνος στην όπερα του Graz.
- Ο **Δημήτρης Γιάκας**, πιανίστας, συνοδός τραγουδιστών όπερας. Ασχολείται με τη μουσική προετοιμασία παραγωγών όπερας στην Ελληνική Λυρική Σκηνή και στο Μέγαρο Μουσικής.
- Η Ευρωπαϊκή Χορωδία του **Μουσικού Σχολείου Τρίπολης**, η οποία συνοδεύει τον κ. Κωνσταντίνο Σφυρή και αποτελείται από:

Α) ΧΟΡΩΔΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ:

Διεύθυνση και Μουσική Διδασκαλία:

Χριστίνα Αθανασοπούλου

Β) ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ:

- Αμαλία Γούλα	πιάνο
- Ιωάννης Κόλλιας	κιθάρα (ενορχήστρωση)
- Μαρία Σπαντιδάκη	κιθάρα
- Μαρία Γαλάκου	βιολί
- Αθανάσιος Μουρλάς	βιολί
- Αθανάσιος Κουλεντιανός	κανονάκι
- Σωκράτης Κάνας	βιολοντσέλο
- Κωνσταντίνος Δελής	τρομπόνι
- Νικόλαος Παπαηλίου	κλαρινέτο
- Κατερίνα Βουλαδάκη	ακορντεόν
- Παναγιώτης Αρφάνης	κλαρίνο (μαθητής)
- Αφήγηση: Βαρβάρα Γεωργοπούλου,
Μαρία Δρακουλάκου,
Ηλίας Μάρκου
 - Κείμενα - Επιλογές λογοτεχνικών αποσπασμάτων: Ηλίας Μάρκου
 - Καλλιτεχνική Επιμέλεια εκδήλωσης: Σύλλογος Υπαλλήλων Βουλής

Επιμέλεια έκδοσης και παραγωγή προγράμματος:

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΝ & ΕΚΤΥΠΩΣΕΩΝ

ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ Δ/ΝΣΗΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

- **Τη Υπερμάχω** - Χορωδία μαθητών του Μουσικού Σχολείου Τρίπολης
- Προσφώνηση των προσκεκλημένων από τον Πρόεδρο του Συλλόγου των Υπαλλήλων της Βουλής **κ. Βασίλειο Θώδα**
- Πανηγυρικός της ημέρας από την προϊσταμένη της Διεύθυνσης Διεθνών Υποθέσεων & Ελληνισμού της Διασποράς της Γενικής Διεύθυνσης Διεθνών Σχέσεων & Επικοινωνίας **κ. Νάγια Μήλιου**
- **Ο γέρο-Δήμος** - σόλο Κ. Σφυρής
Μουσική: Π. Καρρέρ - Στίχοι: Αριστοτέλης Βαλαωρίτης
Στο πιάνο ο Δημήτρης Γιάκας
Συνοδεύει η ορχήστρα Καθηγητών του Μουσικού Σχολείου Τρίπολης
- **Ο θρήνος του Δήμου** (δημώδες) - σόλο Κ. Σφυρής
Στο πιάνο ο Δημήτρης Γιάκας
- **Ο Καπετάν Λούκας** (δημώδες Μακεδονίας)
Εναρμόνηση Κ. Χ. Χάγιου - Από τη συλλογή Λώρη Μαργαρίτη
Κ. Σφυρής - Χορωδία μαθητών με Ορχήστρα Καθηγητών
Μουσικού Σχολείου Τρίπολης
- **Κάτω στου Βάλτου** (δημώδες Αιτωλοακαρνανίας)
Κ. Σφυρής και Χορωδία μαθητών με Ορχήστρα Καθηγητών
Μουσικού Σχολείου Τρίπολης
- **Δεύτε παιδιάς των Ελλήνων** - Ρήγας Βελεστινλής
Μουσική: Χρήστος Λεοντής
Κ. Σφυρής και Χορωδία μαθητών με Ορχήστρα Καθηγητών
Μουσικού Σχολείου Τρίπολης

- **Ο Θούριος του Ρήγα - Ρήγας Βελεστινλής**
Μουσική: Χρήστος Λεοντής
Κ. Σφυρής και Χορωδία μαθητών με Ορχήστρα Καθηγητών
Μουσικού Σχολείου Τρίπολης
- **Ο χορός του Ζαλόγγου (παραδοσιακό)**
Κ. Σφυρής και Χορωδία μαθητών με Ορχήστρα Καθηγητών
Μουσικού Σχολείου Τρίπολης
- **Τζαβέλας (Σαράντα Παλικάρια) (δημώδες)**
Διασκευή: Π.Γλυκοφρύδης
Μεταγραφή για Μικτή Χορωδία: Θεοδωράτος
Κ. Σφυρής και Χορωδία μαθητών με Ορχήστρα Καθηγητών
Μουσικού Σχολείου Τρίπολης
- **Ο ήλιος εβασίλεψε**
Απόσπασμα από τα Απομνημονεύματα του Ι. Μακρυγιάννη
Μουσική: Χρήστος Λεοντής
Κ. Σφυρής και Χορωδία μαθητών με Ορχήστρα Καθηγητών
Μουσικού Σχολείου Τρίπολης
- **Εθνικός Ύμνος**
Χορωδία μαθητών του Μουσικού Σχολείου Τρίπολης

Π Ρ Ο Σ Φ Ω Ν Η Σ Η

Κύριε Πρόεδρε της Βουλής των Ελλήνων,
Κύριοι Αντιπρόεδροι,
Κύριοι Εκπρόσωποι των Κομμάτων,
Κύριε Γενικό Γραμματέα,
Κύριε Ειδικό Γραμματέα,
Κύριε Γενικό Γραμματέα του Ιδρύματος της Βουλής,
Κύριε Φρούραρχε,
Κυρίες & Κύριοι συνάδελφοι,

Ο Σύλλογος υπαλλήλων Βουλής συνεχίζοντας μια παράδοση χρόνων, διοργανώνει και εφέτος την εορτή για την μεγαλύτερη εθνική επέτειο, την επέτειο της Εθνικής παλιγγενεσίας.

Η επανάσταση του '21 υπήρξε πραγματικά η κορυφαία στιγμή της νεότερης ιστορίας μας, αφού αποτίναξε τον επί 4 αιώνες Οθωμανικό ζυγό, κατέδειξε σε όλους τους σκλαβωμένους λαούς το αυτονόητο καθήκον τους και επανέφερε τη χώρα στο επίκεντρο της παγκόσμιας σκηνης, σαν παράδειγμα προς μίμηση.

Οι μάχες εκτυλίχθηκαν σε πολλά μέτωπα, με πλήθος συγκλονιστικών επεισοδίων και εκδηλώσεων απαράμιλλης ελληνικής ανδρείας και δύναμη ψυχής.

Δεν υπήρχε λογική –και ευτυχώς– στον άνισο αυτό αγώνα των προγόνων μας. Οι μόνες φωνές που ακούγονταν στις δύσκολες εκείνες ώρες ήταν η φωνή της καρδιάς και ο θούριος του Ρήγα, που τους καλούσε ή να ελευθερωθούν ή να πεθάνουν.

Το 1821 η Ελλάδα αν και υπόδουλη, απέδειξε ότι ήταν ζωντανή και άγρυπνη στα χρόνια της δουλείας και προετοίμαζε τα παιδιά της για τον επικό αυτό αγώνα που άλλαξε το ρου της ιστορίας ολόκληρης της Ευρώπης.

Κάθε τέτοια μέρα σαν τη σημερινή αναδύονται και παίζουν τη θέση που τους αξίζει τα ουσιαστικά και σημαντικότερα μηνύματα της επετείου που ζεσταίνουν τις καρδιές μας, εμψυχώνουν, αναπτερώνουν και ανυψώνουν το φρόνημα όλων μας σε μια εποχή που έχουμε ανάγκη από περισσότερη ομοψυχία, σύνεση, λογική, κουράγιο και δύναμη, για να βγούμε από τα δύσκολα μονοπάτια του καιρού μας.

Αποτεύουμε σήμερα φόρο τιμής στους επώνυμους και ανώνυμους αγωνιστές του '21, σε αυτούς που θυσιάσαν τη νιότη τους, τη ζωή τους για μιας ώρας ελεύθερη ζωή.

Τον πανηγυρικό της ημέρας με θέμα «Η Επανάσταση του 1821-Ιστορική αποτίμηση και σημερινή συγκυρία» θα εκφωνήσει η κα Νάγια Μήλιου, Προϊσταμένη της Δ/σης Διεθνών Υποθέσεων & Απόδοιμου Ελληνισμού.

Είναι επίσης μεγάλη τιμή για εμάς, η συμμετοχή στη σημερινή εκδήλωση, του βραβευμένου, διδάκτορα, βαθύφωνου μονωδού της Όπερας της Βιέννης και του Graz, κ. Κωνσταντίνου Σφυρή, που έχει διαπρέψει στα Λυρικά θέατρα όλου του κόσμου, δίπλα στους κορυφαίους Λυρικούς καλλιτέχνες, του κ. Δημήτρη Γιάκα, εξαιρετικού πιανίστα της Ελληνικής Λυρικής Σκηνής και του Μεγάλου Μουσικής, και της Ευρωπαϊκής χορωδίας –μαθητές και καθηγητές– του Μουσικού Σχολείου Τρίπολης.

Ευχαριστούμε θερμότατα για τη συμμετοχή τους αυτή.

Παρακαλώ τη συνάδελφο κα Μήλιου να ανέλθει στο Βήμα.

Βασίλειος Θώδας
Πρόεδρος του Συλλόγου των Υπαλλήλων της Βουλής

Η Επανάσταση του 1821

«Ιστορική αποτίμηση και σημερινή συγκυρία»

Κύριε Πρόεδρε της Βουλής των Ελλήνων,
Κύριοι Αντιπρόεδροι,
Κύριοι Εκπρόσωποι των Κομμάτων,
Κύριε Γενικό Γραμματέα,
Κύριε Ειδικό Γραμματέα,
Κύριε Γενικό Γραμματέα του Ιδρύματος της Βουλής,
Κύριε Φρούραρχε,
Κυρίες & Κύριοι συνάδελφοι,

Γιορτάζουμε σήμερα την επέτειο της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, του μεγάλου ξεσηκωμού που οδήγησε στην εθνική μας ανεξαρτησία.

Χιλιάδες στόματα έχουν υμνήσει την μεγάλη αυτή επέτειο και όλοι μας σήμερα εδώ γνωρίζουμε κάθε πτυχή της. Ο ελληνικός ξεσηκωμός είναι ένα ιστορικό γεγονός παγκοσμίου σημασίας, καθώς άλλαξε οριστικά την αντίληψη των λαών για το ακατανίκητο της οθωμανικής αυτοκρατορίας.

Εξάλλου η επανάσταση εισήγαγε στην ιστορία της Ευρώπης αρχικά, και του κόσμου στη συνέχεια μια άλλη έννοια, την έννοια του πατριωτισμού γιατί το έθνος ταυτίστηκε με την πατρίδα. Στο όνομα αυτού του πατριωτισμού υψώθηκε το λάβαρο της επανάστασης κατά του κατακτητή.

Οι ελληνικές κοινότητες απανταχού της γης πανηγυρίζουν την επέτειο της εθνικής παλιγγενεσίας και διατρανώνουν την προσήλωσή τους στις αξίες της ελευθερίας και της ανεξαρτησίας που καθοδήγησαν τους πρωτεργάτες της εθνικής μας αναγέννησης στη δημιουργία του ανεξάρτητου εθνικού κράτους. Το ελληνικό κράτος αναπτύχθηκε σε λίαν αντίξοο περιβάλλον, τόσο στο Βαλκανικό χώρο, όπου δέσποζε η Οθωμανική αυτοκρατορία, όσο και στον ευρύτερο Ευρωπαϊκό, όπου κυριαρχούσε η πολιτική της Ιερής Συμμαχίας των νικητών του Ναπολέοντα μετά τη δημιουργία του νέου status quo στη Βιέννη το 1815.

Στη στεριά και θάλασσα της υπόδουλης ελληνικής γης ξέσπασε μια απρόβλεπτη για τα δεδομένα της εποχής αλλά και συνάμα αμείλικτη σύγκρουση ανάμεσα στους Τούρκους κατακτητές και τους υπόδουλους Έλληνες, που ορκίστηκαν αμετάκλητα «Λευτεριά ή Θάνατος». Κανείς δεν φανταζόταν ότι η οθωμανική αυτοκρατορία θα μπορούσε να νικηθεί από μια χούφτα ραγιάδες. Αλλά οι ραγιάδες αυτοί ήταν Έλληνες, που πίστεψαν ότι δεν είναι ραγιάδες. Και τότε στη βαρβαρότητα και τη βαναυσότητα τεσσάρων αιώνων «αιχμαλωσίας και όχι δουλείας του Γένους» όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Αδαμάντιος Κοραΐς, αντιπαρέθεσαν το πάθος για την Ελευθερία και την πατρίδα, που εμπνέει και κατευθύνει τον απελευθερωτικό τους Αγώνα. Χρειάστηκαν επτά χρόνια άνισης και αδυσώπητης πάλης των επαναστατημένων Ελλήνων, θυσίες αμέτρητες ηρωισμοί υπεράνθρωποι, ολοκαυτώματα ψυχών και σωμάτων, για να εδραιωθεί ξανά στον τόπο της η εθνική Ελευθερία.

Η Ελληνική Επανάσταση του 1821 δεν ήταν στη σύλληψη και στην εφαρμογή της ένα αυθόρμητο και ξαφνικό ξέσπασμα των σκλάβων Ελλήνων. Ο βαθύς εθνικός πόθος για Ελευθερία φώλιαζε αναμφίβολα για αιώνες στο συλλογικό υποσυνείδητο των σκλαβωμένων Ελλήνων και επώαζε μυστικά το σπόρο της Ελευθερίας:

«Εκεί μέσα εκατοικούσες
πικραμένη, εντροπαλή,
κι ένα στόμα ακαρτερούσες,
έλα πάλι, να σου πει».

Η διατήρηση του φιλελεύθερου αυτού πόθου στα έγκατα της εθνικής ψυχής στηρίχτηκε σε πολλούς παράγοντες, που συνετέλεσαν στην καθολική απήχηση του επαναστατικού μηνύματος στους υπόδουλους Έλληνες, όταν άναψε η σπίθα της Επανάστασης στις αρχές του 1821 στις παραδουνάβιες ηγεμονίες και στο Μοριά.

Η εθνική και θρησκευτική διαφοροποίηση των υπόδουλων από τους Οθωμανούς κατακτητές και τα δεινά που τους επιφύλασσε η κατάκτηση, ο διαρκής δηλαδή φόρος αίματος και χρήματος που πλήρωνε για αιώνες το υπόδουλο Γένος υποδαύλιζαν αργά, αλλά σταθερά την εθνική οργή, που εκφράστηκε ηχηρά και αποφασιστικά την αυγή του 1821, όταν οι ραγιάδες όρμησαν στα κάστρα και στα δερβένια και αναμετρήθηκαν νικηφόρα με τον κατακτητή.

Η οικονομική και πνευματική ωρίμανση του Ελληνισμού στην κατεχόμενη Ελληνική γη και παράλληλα στον διεθνή χώρο, με τη δημιουργία ακμαίων αστικών κέντρων και εύρωστων ελληνικών παροικιών αντίστοιχα, δημιούργησε τις προϋποθέσεις για την οικονομική και την ιδεολογική προετοιμασία της Επανάστασης. Δημιούργησε δηλαδή το αναγκαίο υπόβαθρο για την ανάληψη ενός τόσο τολμηρού εγχειρήματος, όπως η αναμέτρηση με μια κλονισμένη έστω, αλλά πανίσχυρη οθωμανική αυτοκρατορία. Μετά τα μέσα του 18ου αιώνα και στην αυγή του 19ου ο Ελληνισμός ωριμάζει δυναμικά και αποκτά την αυτοπεποίθηση που απαιτεί η εθνική προσπάθεια για αποτίναξη του τουρκικού ζυγού. «Να ελευθερωθούμε μόνοι μας» είναι ένα αξίωμα, που υποδηλώνει τη βουλησιαρχική διάθεση μεγάλου μέρους των δυνά-

μεων του υπόδουλου ελληνικού έθνους χωρίς να αυτοπεριορίζεται πάντοτε από τις άλλες συνυπόδουλες στους Οθωμανούς εθνότητες τους Σέρβους, Αλβανούς, Ρουμάνους και Βούλγαρους που συνθέτουν την ενιαία ανθρωπογεωγραφία των Βαλκανίων. Έμποροι, λόγιοι, πλοιοκτήτες στελέχωσαν τους επαναστατικούς πυρήνες των Ελλήνων, παράλληλα με τις παραδοσιακές δυνάμεις των σπλαρχηγών, αρχιερέων και προκρίτων.

Καταλυτικός υπήρξε ο ρόλος των ανυπότακτων ομάδων του υπόδουλου έθνους, των Κλεφτών και Αρματολών, που κράτησαν σε εγρήγορση τη γενναία ενατένιση της ζωής και σμίλεψαν το ηρωικό ήθος των αγωνιστών του 21, όπως εκδηλώθηκε στην πολεμική τους δράση στα πεδία των μαχών. Αποφασιστική υπήρξε και η συμβολή των δυνάμεων της θάλασσας, των πληρωμάτων των εμπορικών πλοίων, που έμαθαν την τέχνη του ναυτικού πολέμου στις αναμετρήσεις με τους πειρατές ή τις δυνάμεις του ναυτικού αποκλεισμού στους Ναπολεόντειους πολέμους. Αυτοί αποτέλεσαν τον επαναστατικό στρατό, που σήκωσε το βάρος της άνισης πάλης με τον κατακτητή και έγραψε επικές σελίδες ηρωισμού.

Η ξεχωριστή δράση ηρωικών μορφών, που κατά καιρούς άναψαν τη φλόγα της εξέγερσης σε διάφορες περιοχές της υπόδουλης χώρας, έδωσε το μήνυμα ότι η κατάκτηση είναι μια προσωρινή παρένθεση, που πρέπει να κλείσει, κι όχι μια αδιατάραχτη κατάσταση. Διονύσιος Σκυλόσοφος, Κατσαντώνης, Δασκαλογιάννης, Ευθύμιος Βλαχάβας και Νικοτσάρας συμβολίζουν την ασυμβίβαστη πάλη των Ελλήνων με τον Οθωμανό κατακτητή σε όλο τον υπόδουλο χώρο. Τον ίδιο συμβολισμό έχουν και οι ακαταμάχητες εστίες αντίστασης, όπως το Σούλι, η Μάνη και τα Σφακιά, που έθρεψαν γενιές ανυπόταχτων αγωνιστών...

Εξάλλου, οι κατά καιρούς διεθνείς συγκυρίες αφύπνιζαν τον επαναστατικό πυρετό και παρόξυναν τη λαχτάρα των υπόδουλων για Ελευθερία, που εξεγείρονταν, όπως κατά τα Ορλωφικά και το κίνημα του Λάμπρου Κατσώνη. Οι εξεγέρσεις αυτές δεν δικαιώθηκαν δυστυχώς και πνίγηκαν στο αίμα, αλλά απέμενε ως τελικό κέρδος το ισχυρό μήνυμα προς τους υπόδουλους Έλληνες και προς τους άλλους λαούς της δίψας των εξεγερμένων για εθνική ελευθερία και το ανοικτό αίτημα για δικαίωσή του!

Το κίνημα του Διαφωτισμού, ιδεολογική βάση της Γαλλικής Επανάστασης, και η ριζοσπαστική ιδεολογία που το προσδιόριζε απόκτησε ευρωπαϊκή διάσταση και επηρέασε τον παροικιακό Ελληνισμό αλλά και τους Έλληνες που ζούσαν στον υπόδουλο ελληνικό χώρο, δημιουργώντας το αντίστοιχο κίνημα του Νεοελληνικού Διαφωτισμού. Φορείς του Νεοελληνικού Διαφωτισμού είναι οι Έλληνες διανοούμενοι τόσο στον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο όπως ο Αδαμάντιος Κοραής, ο Άνθιμος Γαζής, ο Ρήγας Βελεστινλής, ο Κύριλλος Λούκαρης, ο Ιώσηπος Μοισιόδακας και άλλοι, όσο και στα κέντρα της υπόδουλης Ελλάδας. Αυτοί διαχέουν ποικιλοτρόπως τις νεότερικές αντιλήψεις και τις εξελληνίζουν με την συγγραφή έργων, την ίδρυση σχολείων, την διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας μπολιάζοντας έτσι μ' αυτές τα πιο προοδευτικά στρώματα της ελληνικής κοινωνίας υπόδουλης και παροικιακής και τα ενοποιούν στη βάση της επιδίωξης της εθνικής ελευθερίας, που θα κατοχυρώσει στην πράξη το σύνολο των διαφωτιστικών ιδεών, δικαιωμάτων και αξιών που επαγγέλλεται το κίνημα αυτό. Στη διαδικασία αυτή συναντούν αντιστάσεις στον υπόδουλο χώρο, αλλά η δυναμική του κινήματος κατορθώνει να τις κάμψει ή να τις αμβλύνει, κερδίζοντας έδαφος ακόμη και στους αρχικά συντηρητικούς θύλακες.

Η απήχηση των μεγάλων Επαναστάσεων της Αμερικανικής και Γαλλικής, και η ανάπτυξη της αρχής των εθνοτήτων σε συνδυασμό με την έξαρση του φιλελευθερισμού είχαν διαμορφώσει στον ευρωπαϊκό ιδίως Νότο (από την Ιβηρική και την Ιταλική χερσόνησο μέχρι τη Βαλκανική και Ελληνική αντίστοιχα) κινήματα απελευθέρωσης των λαών από το ζυγό αυτοκρατορικών δυνάμεων και πυροδοτούσαν τις συνειδήσεις των υπόδουλων.

Η Φιλική Εταιρία αποτελεί το κορύφωμα της επαναστατικής προεργασίας. Ιδρύθηκε τον Σεπτέμβριο του 1814 στην τότε Ρωσική Οδησό από φωτισμένους ιδρυτές, τον Νικόλαο Σκουφά, Αθανάσιο Τσακάλωφ και Εμμανουήλ Ξάνθο, οι οποίοι έχοντας ευρωπαϊκή εμπειρία λόγω σπουδών και μυστικής δράσης στη Ρωσία και στη Γαλλία, συσπείρωσαν τη γνώση από ανάλογες μυστικές εταιρίες της Ευρώπης και συγκρότησαν τη μαζικότερη μυστική Εταιρία, της εποχής η οποία έμελλε να οργανώσει με βάση συγκεκριμένο σχέδιο την έναρξη του Αγώνα της Ανεξαρτησίας. Η πατριωτική πίστη και η οργανωτική εμπειρία των ιδρυτών κατόρθωσε σε εξήμισι χρόνια να επεκτείνει σύντομα το μυστικό της εταιρίας στους Έλληνες των παροικιών και του υπόδουλου χώρου, παρά το εχθρικό κλίμα της Ιερής Συμμαχίας και την άγρυπνη επιτήρηση των οθωμανικών αρχών. Με βαθύ ζήλο και οργανωτική ικανότητα, με μυστικότητα και ιδεολογική ευρύτητα, αλλά και ορθή πολιτική εθνικής ενότητας, πέτυχε να εντάξει στις γραμμές της ση-μαντικά στελέχη από το χώρο των εμπόρων και των εφοπλιστών, των λογίων και των οπλαρχηγών, του κλήρου και των προκρίτων, ώστε να συσπειρώσει στον υψηλότερο βαθμό τις εθνικές δυνάμεις ενώπιον του μεγάλου σκοπού που είχε ορίσει ως στόχο της, δηλ. να ελευθερωθούν οι Έλληνες με τις δικές τους δυνάμεις και να μην περιμένουν την απελευθέρωσή τους «από την φιλανθρωπίαν των χριστιανών βασιλέων». Το αίσθημα ότι η στιγμή της Ελευθερίας πλησιάζει εκφράζει στις

αρχές του 19ου αι. ο Κοραής γράφοντας: «Ή είναι βέβαιον ότι ενεργείται της Ελλάδος η αναγέννησις ή δεν είναι τίποτε βέβαιον εις τον κόσμον». Και το Δεκέμβριο του 1814 σημειώνει: «Υπάρχουν σημεία αναντίρρητα, ότι εξύπνησε τέλος πάντων η ταλαίπωρος Ελλάς και η εξύπνησις αυτή προετοιμάζει και την μέλλουσαν ελευθερίαν».

Και ο μεγάλος Σμυρναίος σοφός των Παρισίων δεν διαψεύστηκε στη διαίθησή του: Η Φιλική Εταιρία, αφού βρήκε τον κατάλληλο ηγέτη στο πρόσωπο του Αλέξανδρου Υψηλάντη πυροδότησε την επαναστατική φλόγα στη Μολδοβλαχία, στις 24 Φεβρουαρίου 1821, που επεκτάθηκε αμέσως έπειτα στην Ελλάδα. Χρειάστηκαν δέκα χρόνια σκληρής και αδυσώπητης πάλης των Ελλήνων στα πολεμικά πεδία και στο διπλωματικό στίβο, για να καταγράψουν με απέραντη ευψυχία και αυτοθυσία τη δίψα τους για εθνική Ελευθερία και ελεύθερο πολιτικό βίο. Η δεκάχρονη αυτή άνιση πάλη πέτυχε να αναπτερώσει το φρόνημα των υπόδουλων Ελλήνων με ισχυρή δόση αυτοπεποίθησης και να κλονίσει το μύθο της πανίσχυρης οθωμανικής αυτοκρατορίας, να προκαλέσει διεθνή συγκίνηση και θαυμασμό που καταγράφηκε με μεγάλο ρεύμα του Φιλελληνισμού, να εμπεδώσει στη διεθνή πολιτική σκηνή την άποψη ότι οι Έλληνες δεν είναι ταραξίες και τρομοκράτες, αλλά συγκροτημένο έθνος που διεκδικεί την ελευθερία του και την πολιτική παρουσία στην κοινωνία των Εθνών. Επίσης, πέτυχε να αναστρέψει το αρνητικό και εχθρικό κλίμα της Ιερής Συμμαχίας και να διαμορφώσει συνθήκες για ευνοϊκή διπλωματική προσέγγιση του Ελληνικού Ζητήματος από τις Ευρωπαϊκές Δυνάμεις. Αυτό οδήγησε στην αναθεώρηση της αρνητικής στάσης τους και στην επέμβασή τους αρχικά σε διπλωματικό επίπεδο με την Συνθήκη του Ιουλίου 1827 και στη συνέχεια σε στρατιωτικό επίπεδο με τη Ναυμαχία του Ναυαρίνου, τον Οκτώβριο του 1827.

Ο πρώτος Κυβερνήτης της χώρας Ιωάννης Καποδίστριας που εκλέχθηκε τον Απρίλιο του 1827 από την Γ' Εθνοσυνέλευση και έφτασε στην Ελλάδα τον Ιανουάριο του 1828, ενώ οργανώνει το εμπόλεμο εν δυνάμει κράτος που κυβερνά, θα συνεχίσει ευφυώς τις πολεμικές επιχειρήσεις για ανάκτηση της Στερεάς Ελλάδας και θα ανοίξει νέο κεφάλαιο διπλωματικών χειρισμών του εθνικού ζητήματος. Με κατάλληλη αξιοποίηση των γεωστρατηγικών αντιθέσεων των Δυνάμεων στην ανατολική Μεσόγειο θα πετύχει την υπογραφή της Ανεξαρτησίας με το Πρωτόκολλο του Λονδίνου στις 3 Φεβρουαρίου 1830 και την οριοθέτηση των ευρύτερων συνόρων στη γραμμή Αμβρακικού Παγασητικού με το Πρωτόκολλο της 14ης Σεπτεμβρίου του 1831, που μέχρι το τέλος του 1832 θα συνυπογραφούν και από την Τουρκία, κλείνοντας θετικά τον Αγώνα της εθνικής μας ανεξαρτησίας.

Η γέννηση του ελληνικού κράτους στην ευρωπαϊκή και διεθνή πραγματικότητα υπήρξε αναμφίβολα η δικαίωση των εθνικών πόθων αναρίθμητων Ελλήνων, που γεννήθηκαν και πέθαναν με το όνειρο της ελευθερίας κυρίαρχο στην ψυχή τους. Αποτέλεσε δικαίωση των αιματηρών θυσιών που συντελέστηκαν είτε από την ωμή βία των κατακτητών με εθνοκτόνους θεσμούς, όπως το παιδομάζωμα, είτε με τα δεκάδες επαναστατικά κινήματα των υπόδουλων, που πνίγηκαν στο αίμα. Υπήρξε η συνισταμένη των ωριμών για ελευθερία δυνάμεων του ελληνικού έθνους, που είχαν ασφαλώς προοδεύσει πολλαπλά, αλλά στερούνταν τη βασικότερη προϋπόθεση εθνικής προόδου, την εθνική και πολιτική ελευθερία, που ήταν και είναι όρος «εκ των ων ουκ άνευ» για πραγματική εθνική χειραφέτηση. Η επανάσταση λοιπόν του 21 δημιουργήσε τις βάσεις για την ελεύθερη και ισότιμη παρουσία του ελληνικού λαού στο πολιτικό γίνεσθαι της νεότερης ιστορίας του, αλλά και έθεσε το δύσκολο διακύβευμα ελεύθερης πολιτικής και κοινωνικής ζωής, όπως έδειξε η συνέχεια. Μια πορεία που ασφαλώς είχε

μεγάλο ακόμα δρόμο να διανύσει, ωστόσο κατακτήσει τους εθνικούς, πολιτικούς και κοινωνικούς στόχους, που ανταποκρίνονταν σε μια εδαφικά ολοκληρωμένη, πολιτικά αυτοδύναμη και δημοκρατική, αλλά και κοινωνικά δίκαιη εθνική ζωή, όπως έδειξε η άμεση και απώτερη εξέλιξη των πραγμάτων.

Η Ελληνική Επανάσταση ενταγμένη στη γραμμή των απελευθερωτικών κινημάτων της εποχής της ανέτρεψε δυναμικά το πολιτικό status quo στον Βαλκανικό και στον ευρύτερο ανατολικομεσογειακό χώρο και υποχρέωσε την οθωμανική αυτοκρατορία να αποδεχθεί και να υπογράψει την ανεξαρτησία μιας υπόδουλης επαρχίας της στο Βαλκανικό χώρο. Με την έννοια αυτή η Ελληνική Επανάσταση κλόνισε de facto το ισχυρό τότε και μέχρι τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο «δόγμα της ακεραιότητας» της οθωμανικής αυτοκρατορίας και έβαλε κατ' επέκταση τις βάσεις για μελλοντικές εθνικές διεκδικήσεις των λαών των Βαλκανίων, που καρποφόρησαν με τους Βαλκανικούς πολέμους 1912-13.

Αλλά η Ελληνική επανάσταση κλόνισε και το ευρωπαϊκό status quo, που είχε διαμορφωθεί από τους νικητές του Ναπολέοντα μετά το Συνέδριο της Βιέννης (Ιούν. 1815) και θεμελιωνόταν στις αρχές του μοναρχισμού, της νομιμότητας και της ισορροπίας, που εγγυόνταν το αδιατάρακτο των μοναρχικών καθεστώτων και τη μεταξύ τους ισορροπία, αλλά αγνοούσαν την αρχή των εθνοτήτων, η οποία κηρύχθηκε από τη Γαλλική Επανάσταση και αναγνώριζε το δικαίωμα των εθνών να δημιουργήσουν ανεξάρτητο κράτος. Γι' αυτό και έθεταν εκτός νόμου και κήρυξαν όχι μόνο ανεπιθύμητο, αλλά και ενεργά εχθρικό κάθε φιλελεύθερο κίνημα! Με αυτό το πνεύμα οι μονάρχες της Ευρώπης αποφάσισαν τον Μάιο του 1821 να καταστείλουν βίαια τα απελευθερωτικά κινήματα στην Ευρώπη μεταξύ των οποίων και την ελληνική επανάσταση. Η δικαίωση λοιπόν του ελληνικού αγώνα ήταν ένα ισχυρό ρήγμα

στο αντιδραστικό καθεστώς που είχε απλώσει η Ιερή Συμμαχία στον ουρανό της Ευρώπης και άνοιξε την αυλαία για τις διεκδικήσεις των εθνοτήτων που επηρέασαν τις πολιτικές εξελίξεις στην Ευρώπη κατά το 19ο αιώνα.

Στην Ελληνική Επανάσταση οι φιλελεύθεροι λαοί και πολίτες της Ευρώπης και του κόσμου είδαν μια πρωτοποριακή απελευθερωτική κίνηση, που άνοιγε το δρόμο για την εδραίωση του φιλελευθερισμού με δυναμικό τρόπο και ασφαλώς έτσι εξηγείται και η ισχυρή φιλελληνική υποστήριξη, που εκδηλώθηκε απ' άκρου σ' άκρο της γης προς τους αγωνιζόμενους Έλληνες, οικονομικά και διπλωματικά, στρατιωτικά και υλικοτεχνικά, καλλιτεχνικά και ιδεολογικά.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι,

Στην αρχαία Ελλάδα κάθε καινούργια γενιά έδινε τη στιγμή της ενηλικίωσής της, δηλαδή τη στιγμή που έμπαινε στη διαχείριση των κοινών, ένα όρκο: Να παραδώσει την πατρίδα μεγαλύτερη, πλουσιότερη, ισχυρότερη, με ένα λόγο καλύτερη από το την παρέλαβε. Από τις αναρίθμητες γενιές των Ελλήνων καμιά δεν τίμησε τον όρκο αυτό όσο η γενιά του 1821. Η γενιά που βρήκε την πατρίδα νεκρή και την ανέστησε, σκλάβα και την απελευθέρωσε. Το παράδειγμα της γενιάς αυτής αποκτά ιδιαίτερη σημασία για μας σήμερα, για τη δική μας γενιά, που κινδυνεύουμε να παραδώσουμε στα παιδιά μας μιαν Ελλάδα κατώτερη της ιστορικής της αξίας και κατώτερη από τις προσδοκίες που δικαιούνται να έχουν τα νέα Ελληνόπουλα.

Η πρόκληση που αντιμετωπίζει η Ελλάδα σήμερα αγγίζει την ίδια την επιβίωσή της. Ο αγώνας του 1821 απέβλεπε στην πολιτική και εδαφική αποκατάσταση της Ελλάδας ως κράτους. Ο αγώ-

νας στον οποίο καλούμεθα σήμερα να συστρατευθούμε αποβλέπει στην αποτροπή της οικονομικής κατάρρευσης της χώρας μας και στη δημιουργία των προϋποθέσεων για την παραπέρα ανάπτυξη της. Με άλλα λόγια ο αγώνας του 1821 απέβλεπε στην Εθνική παλιγγενεσία, ο δικός μας αγώνας σήμερα αποβλέπει στην κοινωνική ευημερία.

Οι ήρωες του 1821 χρειάστηκε –και δεν δίστασαν– να θυσιάσουν ακόμη και τη ζωή τους για την επίτευξη του στόχου τους. Για την επίτευξη του δικού μας στόχου, σήμερα, δεν καλούμεθα να θυσιάσουμε τη ζωή μας. Καλούμεθα να ξεπεράσουμε συνήθειες και αδυναμίες που έχουν φτάσει να γίνουν μόνιμα στοιχεία της καθημερινότητάς μας. Όπως και η γενιά έτσι και η δική μας γενιά, σε ένα διαφορετικό πάντως επίπεδο καλούμεθα να ξεπεράσουμε το «εγώ» και να ξαναδημιουργήσουμε το κοινωνικό «εμείς». Ας ακούσουμε πως θέτει ο στρατηγός Μακρυγιάννης τη διαλεκτική αυτή του εμείς και το εγώ. «Το λοιπόν δουλέψαμεν όλοι μαζί, να την φυλάμεν κι όλοι μαζί και να μην λέγει ούτε ο δυνατός «εγώ», ούτε ο αδύνατος. Ξέρετε πότε να λέγει ο καθείς «εγώ»; Όταν αγωνιστεί μόνος του και φτιάσει ή χαλάσει, να λέγει εγώ· όταν όμως αγωνίζονται πολλοί και φτιάνουν, τότε να λένε «εμείς». Είμαστε εις το «εμείς» κι όχι εις το «εγώ». Και εις το εξής να μάθωμεν γνώση, αν θέλωμεν να φκειάσωμεν χωριόν, να ζήσωμεν όλοι μαζί».

Για να φανούμε αντάξιοι όχι μόνο της γενιάς του αλλά και των γενεών που θα μας ακολουθήσουν.

Σας ευχαριστώ
Νάγια Μήλιου

Τρίτη 29 Μαΐου 1453

Η κερκόπορτα στην Κωνσταντινούπολη ανοίγει. Ανοίγει και μπαίνει ο εχθρός. Ένας εχθρός βάρβαρος και απάνθρωπος.

Μεγάλος πόνος είχε πέσει στην Ελλάδα. Τόσα κορμιά ριγμένα στα σαγόνια της θάλασσας. Τόσες ψυχές δοσμένες στις μυλόπετρες σαν το σιτάρι.

Και όλοι φεύγουν. Και όλοι φεύγουν να σωθούν. Να σωθούν και να σώσουν ότι πιο ιερό είχαν.

Βόηθα Παναγιά

«Τρία καράβια φεύγουνε πο μέσα από την πόλη,
το να φουρτώνει το σταυρό και το άλλο το ευαγγέλιο,
το τρίτο το καλύτερο την Άγια Τράπεζά μας
Κλαίει, κλαίει η καρδιά μου, και αναστενάζει.»

Βόηθα Παναγιά

Και ακολούθησαν, τετρακόσια χρόνια, μαύρα χρόνια, σκλαβιάς, απόγνωσης και θλίψης. Γιατί κάθε φορά που οι Έλληνες σήκωναν κεφάλι, ο Τούρκος έστηνε κρεμάλες. Κάθε φορά που σήκωναν τα χέρια να πάρουν τα τουφέκια, τους περνούσαν «χειροπέδες».

Τετρακόσια χρόνια που δεν σηκώθηκαν ποτέ χορτασμένοι απ' το τραπέζι και απ' τον ύπνο τους.

«Εγέρασα μωρες παιδιά
σαράντα χρόνους κλέφτης
τον ύπνο δεν εχόρτασα
και τώρα αποσταμένος,
θέλω να πάω να κοιμηθώ
εστέρεψε η καρδιά μου...»

Ο ΓΕΡΟ ΔΗΜΟΣ

σόλο Κ. Σφυρής - πιάνο Δ. Γιάκας

Ορχήστρα Καθηγητών Μουσικού Σχολείου Τρίπολης

Εγέρασα μωρέ παιδιά πενήντα χρόνους κλέφτης
Τον ύπνο δεν εχόρτασα και τώρα αποσταμένος
Θέλω να πάω να κοιμηθώ εστέρεψε η καρδιά μου
Βρύση το αίμα το χυσα, σταλαματιά δεν μένει
Ποιος ξέρει από το μνήμα μου τι δέντρο θα φυτρώσει
Κι αν ξεφυτρώσει πλάτανος στον ίσκιο του από κάτω
Θα ρχονται τα κλεφτόπουλα, τάρματα να κρεμάνε
Να πλένουν τις λαβωματιές, τον Δήμο να σχωρνάνε.
Τρέχα παιδί μου γρήγορα, τρέχα ψηλά σαν ράχη
Και ρίξε το τουφέκι μου στον ύπνο μου επάνω
Ακουσε ο Δήμος την βουή, μεσ'τον βαθύ του ύπνο
Τ' αχνό του χείλι εγέλασε, εσταύρωσε τα χέρια
Ο Γέρο δήμος πέθανε, ο Γέρο Δήμος πάει.

Το έθνος έχει συντριβεί κάτω από τα βέβηλα πέλματα βαρ-
βάρων κατακτητών.

Και η αγία Ελευθερία!!!
«Ακαρτέρει κι ακαρτέρει
Φιλελεύθερη λαλιά
Τόνα εκτύπαε το άλλο χέρι
Από την απελπισιά».

Κι ύστερα καταματωμένη έβγαινε κρυφά μέσα από τους τάφους και ζήτηγε βοήθεια από τους ισχυρούς της Ευρώπης.
Αλλά...

«Μοναχή τον δρόμο επήρες εξανάλθες μοναχή
Δεν είναι εύκολες οι θύρες εάν η χρεία τες κουρταλεί»

Η φυλή σπαράσσεται από τα άγρια σμήνη φανατισμένων αλλόθρησκων ορδών.

Σκοτάδι και φόβος σκεπάζει κάθε τι Ελληνικό.

Ο Βασίλης, ο Λάμπρος, ο Θωδωρής, ο Νίκος γίνονται ένα με τα βουνά για να γλυτώσουν και ο Δήμος με σπαραγμό καρδιάς αγναντεύει από κει ψηλά τις φωτιές που καίνε το βίός του.

ΘΡΗΝΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

σόλο Κ. Σφυρής - πιάνο Δ. Γιακάς

*Μαράθηκαν τα δένδρα και όλα τα κλαδιά μωρέ Δήμο
Μαράθηκε και ο Δήμος απ' τα κλάματα
Αγνάντι στο χωριό, βλέπει φωτιές να καίνε μεσ' τα σπίτια του
κι η μάνα του λέει και τον παρηγορεί
Σώπα παιδί μου Δήμο μην πικραίνεσαι.*

Όλα αυτά τα χρόνια της απαξίωσης και του εξευτελισμού των ιδανικών του Έλληνα, ποτέ η φτέρνα του δεν έδεσε με σκλαβωμένο χώμα.

Η ψυχή του πετούσε πάνω από τα ερείπια του ολέθρου και συγκατοικούσε όπως ο Βασίλης με τα πουλιά και τα αγρίμια, στις πιο ψηλές κορφές των βουνών της Πελοποννήσου, της Ρούμελης, της Ηπείρου, της Μακεδονίας και των νησιών.

«- Βασίλη κάτσε φρόνιμα να γένεις νοικοκύρης,
Για ν' αποκτήσεις πρόβατα, ζευγάρια κι αγελάδες,
Χωριά κι αμπελοχώραφα, κοπέλια να δουλεύουν.

- Μάνα μου, εγώ δεν κάθομαι να γίνω νοικοκύρης,
Να κάμω αμπελοχώραφα, κοπέλια να δουλεύουν
Και να 'μια σκλάβος των Τουρκών,
κοπέλι στους γερόντους.

Φέρε μου τ' αλαφρό σπαθί και το βαριό τουφέκι,
Να πεταχτώ σαν το πουλί ψηλά στα κορφοβούνια,
Να, πάρω δίπλα τα βουνά, να περπατήσω λόγκους
Να βρω λημέρια των κλεφτών, γιατάκια καπετάνιων
Και να σουρίξω κλέφτικα, να σμίξω τους συντρόφους,
Που πολεμούν με την Τουρκιά και με τους Αρβανίτες.

Πουρνό φιλεί τη μάνα του, πουρνό ξεπροβοδιέται.

- Γεια σας, βουνά με τους γκρεμούς, λαγκάδια με τις πάχνες!

- Καλώς το τ' άξιο το παιδί και τ' άξιο παλικάρι».

Και όταν καμιά φορά ξεθάρευναν και πάταγαν καμπίσιο χώμα
όπως ο Λούκας, υπέγραφαν τη θανατική τους καταδίκη.

«Καλά ήσουν Λούκαμ' στα βουνά
Και στα καστανοχώρια
Τι γύρευες, τι χάλευες
Λούκαμ στα καμποχώρια»;

Ο ΚΑΠΕΤΑΝ ΛΟΥΚΑΣ

Κ. Σφυρής - Χορωδία μαθητών με Ορχήστρα Καθηγητών
Μουσικού Σχολείου Τρίπολης

*Πουλάκι πήγε κι έκατσε στο Λέχοβο,
Στο Λέχοβο στη ράχη
κι' ούτε λαλούσε σαν πουλί
Αιντε κι' ούτε λαλούσε σαν πουλί
Μοιρολογούσε κι έλεγε
μ' ανθρώπινη κουβέντα
«καλά ήσουν Λούκαμ' στα βουνά
Αιντε καλά ήσουν Λούκαμ' στα βουνά»*

*Καλά ήσουν Λούκαμ' στα βουνά
Και στα Καστανοχώρια
Αχ. Μάναμ' τι γύρευες τι χάλευες
Αιντε τι γύρευες τι χάλευες*

Και οι γυναίκες!!! Πιστές συντρόφισες, σε όλους τους αγώνες πλάι!

Ανέβαιναν και αυτές τον βαρύ ανηφορικό δρόμο των παλληκαριών, άλλοτε με τα μωρά τους να κρέμονται από τα φουστάνια τους σαν τα σταφύλια από τις κληματαριές, άλλοτε μόνες τους, παίζοντας τον δικό τους ιδιαίτερο ρόλο και από όποιο μετερίζι τις είχε αναγκάσει η υποδουλομένη πολλές φορές καθημερινότητά τους, με εντελώς επιφανειακή αποδοχή της, χωρίς στιγμή να χάνουν την αξιοπρέπειά τους.

«Βρίσκω τον μπέη ομπροστά και τον καλησπερνάω»
«καλήν εσπέραν μπέη μου!! Καλώς την βλάχα που 'ρθε»
Εγώ είμαι η βλάχα η όμορφη, η βλάχα η παινεμένη
Που χω τα χίλια πρόβατα, τα πεντακόσια γίδια.

«Λύκος να φάει τα πρόβατα, λύκος να φάει τα γίδια
Να μείνει η βλάχα μοναχή γυναίκα να την πάρω...»

«Κάλλια να δω το γαίμα μου στης γης να καίει βρύση
Παρά να ειδώ τα χείλη μου Τούρκος να τα φιλήσει».

ΚΑΤΩ ΣΤΟΥ ΒΑΛΤΟΥ ΤΑ ΧΩΡΙΑ

Κ. Σφυρής - Χορωδία μαθητών με Ορχήστρα Καθηγητών
Μουσικού Σχολείου Τρίπολης

*Κάτω στον Βά- λέει, κάτω στον Βά-
κάτω στον Βάλτου τα χωριά
Και στα πέντε βιλαέτια,
φάτε πιέτε, μωρ' αδέρφια*

*Τούρκα δέρνει βάϊ, τούρκα δέρνει
Τούρκα δέρνει τη σκλάβα της
Βάϊ τη δέρνει τη μαλώνει
Και πολύ τη βαλαντώνει
Δείρε με Τούρκα δείρε με
Δείρε με Τούρκα δείρτε με
Δείρε με και μάλωσε με
Και βαρειά βαλάντωσε με
Το βράδυ ναρ' θ αφέντης μου,*

Το βράδυ ναρ' θ αφέντης μου
Όλα θα τα μαρτυρήσω
Τούρκα σκλάβα να μη ζήσω

Το τ' είδες σκλάβα τι θα πεις
Το τ' είδες σκλάβα τι θα πεις
Αχ. Τότε θα μαρτυρήσεις
Π' όρκο κάνεις να μη ζήσεις

Κι όμως όλα αυτά τα χρόνια, η ελπίδα για τη λευτεριά φώλιαζε στην καρδιά του ραγιά, σα βρεμένο πουλί μες τις φτερούγες του. Κι η ψυχή του όρθια κοίταζε το πέλαγος της δυστυχίας σαν τη γοργόνα του καραβιού που ψάχνει με αγωνία τον Μεγαλέξανδρό της.

Κάτω από τη στάχτη δεν είχαν σβήσει τα κάρβουνα.

«Όλοι χωρίς εξαίρεσιν, έχουν χρέος να ηξεύρουν γράμματα. Η Πατρίς έχει να καταστήση σχολεία εις όλα τα χωρία δια τα αρσενικά και θηλυκά παιδιά. Εκ των γραμμάτων γεννάται η προκοπή, με την οποίαν λάμπουν τα ελεύθερα έθνη. Να εξηγούνται οι παλαιοί ιστορικοί συγγραφείς».

«Έλληνες, Έλληνες, άγωμεν
Ο καιρός της Δόξης ήλθεν
Έλληνες, Έλληνες άγωμεν
Τα όπλα μας άς λάβωμεν
Μην ελπίσουν εις ξένους
Αλλά μόνον στην ανδρείαν
Και Ελλήνων την καρδίαν
Η πατρίς να λυτρωθεί».

ΔΕΥΤΕ ΠΑΙΔΕΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Κ. Σφυρής - Χορωδία μαθητών με Ορχήστρα Καθηγητών
Μουσικού Σχολείου Τρίπολης

*Δεύτε Παῖδες των Ελλήνων
Ο καιρός της Δόξης ήλθεν,
Ας φανούμεν άξιοι εκείνων
Που μας δώσαν την αρχήν.*

*Έλληνες έλληνες άγωμεν,
Τα όπλα μας ας λάβωμεν,
Το αίμα των εχθρών ποταμηδών
Ας τρέξει προ ποδών.*

*Το αίμα των εχθρών ποταμηδών
Ας τρέξει προ ποδών.*

*Μην ελπίσων εις ξένους
Αλλά μόνον στην ανδρείαν,
Και ελλήνων την καρδίαν,
Η πατρίς να λυτρωθή*

Έλληνες έλληνες άγωμεν....

*Φθάνει πλέον η αργία,
Και η τόση οκνηρία
Έλληνες και τυραννία,
Δεν ηκούστηκε ποτέ*

Έλληνες έλληνες άγωμεν...

Η ζωή άρχισε να ξεγελάει τον θάνατο.

Οι ψυχές των Ελλήνων φωτίζονταν από τις διδασκαλίες
μεγάλων Ελλήνων ανδρών που δρούσαν στο εξωτερικό.

«Ορκίζομαι ενώπιον του αληθινού Θεού, αυτοθελήτως, ότι
θέλω μείνει πιστός εις την εταιρεία....

Τέλος ορκίζομαι εις σε ω Ιερά Πατρίς

Εις τα πολυχρονίους βασάνους σου.

Εις το εξής, είσαι εσύ η αιτία και ο σκοπός των διαλογισμών μου.

Το όνομά σου οδηγός των πράξεών μου και η ανταμοιβή
των κόπων μου»!!

Πνευματικές ηλιαχτίδες ζέσταιναν και ζωντάνευαν τα
συστατικά του Ελληνισμού.

Χαράδρα-χαράδρα, λαγκάδι-λαγκάδι, γέμιζε από τα τρα-
γούδια της κλεφτουριάς και τα θούρια του Ρήγα.

«Ως πότε παλληκάρια να ζούμε στα στενά
Μονάχοι σαν λιοντάρια στις ράχες τα βουνά
Κάλιον'ναι μίας ώρας ελεύθερη ζωή
Παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά και φυλακή
Σας κραζει η Ελλάδα, σας θέλει σας πονεί
Ζητά την συνδρομή σας, με μητρική φωνή»!!

ΘΟΥΡΙΟΣ ΤΟΥ ΡΗΓΑ

Κ. Σφυρής - Χορωδία μαθητών με Ορχήστρα Καθηγητών
Μουσικού Σχολείου Τρίπολης

*Ως πότε παλληκάρια, να ζούμεν στα στενά
μονάχοι σαν λιοντάρια, στες ράχες, στα βουνά*

Καλλιό 'ναι μίας ώρας ελεύθερη ζωή,
παρά σαράντα χρόνοι σκλαβιά και φυλακή.
Σπηλιές να κατοικούμεν, να βλέπωμεν κλαδιά,
να φεύγωμ' απ' τον κόσμον, για την πικρή σκλαβιά
Καλλιό 'ναι μίας ώρας ελεύθερη ζωή,
παρά σαράντα χρόνοι σκλαβιά και φυλακή
Να χάνωμεν αδέρφια, Πατρίδα και γονείς,
τους φίλους, τα παιδιά μας κι όλους τους συγγενείς
Καλλιό 'ναι μίας ώρας ελεύθερη ζωή,
παρά σαράντα χρόνοι σκλαβιά και φυλακή.

«Τα φυσικά δίκαια του ανθρώπου είναι:
Πρώτον, το να είμεθα όλοι ίσοι και όχι ο ένας κατώτε-
ρος από τον άλλον.

Δεύτερον, να είμεθα ελεύθεροι και όχι ο ένας σκλάβος
του αλλουνού.

Τρίτον, να είμεθα σίγουροι εις την ζωήν μας, και κανέ-
νας να μην μπορεί να μας την πάρη αδίκως και κατά την
φαντασίαν και τέταρτον, τα κτήματα οπού έχομεν κανέ-
νας να μην ημπορή να μας εγγίξη, αλλ' είναι ιδικά μας και
των κληρονόμων μας».

Ήδη σε πολλά μέρη της Ελλάδας είχαν ανάψει οι φλόγες της λευτεριάς. Σε κακοτράχαλες μάλιστα περιοχές οι κάτοικοί τους είχαν αντιδράσει με συγκλονιστικό τρόπο και δεν είχαν επιτρέψει να πατήσει αλλόθρησκος το πόδι του.

Όπως στο Σούλι, όπου οι Σουλιώτες και οι Σουλιώτισσες κάθε ηλικίας, επέλεξαν να μην υποδουλώσουν την υπερηφάνειά τους, σε κανέναν κατακτητή.

«Αχός βαρύς ακούγεται, πολλά ντουφέκια πέφτουν
 Η Δέσπω κάνει πόλεμο με νύφες και μ' αγγόνια
 Αρβανητιά την πλάκωσε, στου Δημουλά τον Πύργο.
 - Γιώργαινα ρίξε ταρματα, δεν είναι εδώ το Σούλι.
 Εδώ είσαι σκλάβα του Πασά, σκλάβα των Αρβανίτων.
 - Το Σούλι κι αν προσκύνησε και αν Τούρκεψε η Κιάφα
 Η Δέσπω αφέντες Λιάπηδες, δεν έκανε δεν κάνει.
 Δαυλί στο χέρι άρπαξε, κόρες και νύφες κράζει
 - Σκλάβες Τουρκών μην γίνουμε παιδιά μαζί μου ελάτε
 Και τα φυσέκια άναψε και όλοι φωτιά γινήκαν».

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΟΥ ΖΑΛΟΓΓΟΥ

Κ. Σφυρής - Χορωδία μαθητών με Ορχήστρα Καθηγητών
 Μουσικού Σχολείου Τρίπολης

*Έχε γεια καημένε κόσμε
 έχε γεια γλυκιά ζωή (2)
 κι εσύ δύστυχη πατρίδα
 έχε γεια παντοτινή (2)*
*Έχετε γεια βρυσούλες, λόγγοι βουνά ραχούλες
 έχετε γεια βρυσούλες λόγγοι βουνά ραχούλες*

*Στη στεριά δε ζει το ψάρι
 ούτ' ανθός στην αμμονδιά (2)
 κι οι Σουλιώτισσες δε ζούνε
 δίχως την ελευθεριά (2)*
*Έχετε γεια βρυσούλες, λόγγοι βουνά ραχούλες
 έχετε γεια βρυσούλες λόγγοι βουνά ραχούλες*

Και ήλθε η άνοιξη.

Μάρτιος, ο μήνας με το μεγάλο φεγγάρι. Ο μήνας που οι νύχτες του τραγουδούν με τα λαρύγγια των αηδονιών.

Κουφόβραζε ανταρμεμένος ο Μωριάς και δεν χρειαζόταν παρά μια σπίθα για να βάλει φωτιά στις καρδιές των Ραγιάδων.

Και ήταν ευλογημένη εκείνη η σπίθα, γιατί αψήφισε τις φρόνιμες συμβουλές της λογικής, για να γίνει το Θάμα.

«Ο νόμος έχει χρέος να διαφεντεύει την κοινήν ελευθερίαν όλου του έθνουν και εκείνην του κάθε ανθρώπου, κατοίκου εις ταύτην την αυτοκρατορίαν, εναντίον της καταθλίψεως και της δυναστείας των διοικητών, όταν αυτοί διοικούν καλώς, να τους διαφεντεύη ει δε κακώς, να τους αποβάλλη».

Ήρθε η ώρα του Μεγάλου ξεσηκωμού! Οι ραγιάδες με δύναμη ανεξήγητη έγγραφαν ορόσημα - σταθμούς στην πορεία τους για την πολυπόθητη Λευτεριά.

Σούλι, Κούγκι, Αλαμάνα, Γραβιά, Μεσολόγγι

«Τότες εταραχτήκανε τα σωθικά μου και έλεγα πως ήρθε ώρα να ξεψυχήσω κι ευρέθηκα σε σκοτεινό τόπο και βροντερό, που εσκιρτούσε σαν κλωνί στάρι στο μύλο που αλέθει ογλήγορα, ωσάν το χόχλο στο νερό που αναβράζει. Εετότες εκατάλαβα πως εκείνο ήτανε το Μεσολόγγι. Αλλά δεν έβλεπα μήτε το κάστρο, μήτε το στρατόπεδο, μήτε τη λίμνη, μήτε τη θάλασσα, μήτε τη γη που επάτουνα, μήτε τον ουρανό. Τα εκατασκέπαζε όλα, τα πάντα, μαυρίλα και πίσσα, γιομάτη λάμψη, βροντή και αστροπελέκι».

Λεβίδι – Πάργα – Νάουσα – Τριπολιτσά

«Πήραν τα κάστρα πήραν τα, πήραν και τα ντερβένια
Πήραν και την Τριπολιτσά, την ξακουσμένη χώρα
Κλαίουν στους δρόμους Τούρκισες, κλαίουν Εμιροπούλες
Κλαίει και μια χανούμισα τον δόλιο τον Καμίλι
Ένας παπάς του τάκαψε τα έρμα τα παλάτια».

Ο ΤΖΑΒΕΛΑΣ (ΣΑΡΑΝΤΑ ΠΑΛΙΚΑΡΙΑ)

Κ. Σφυρής - Χορωδία μαθητών με Ορχήστρα Καθηγητών
Μουσικού Σχολείου Τρίπολης

*Σαράντα παλικάρια
από τη Λε- μωρ' απ' τη Λεβαδιά
πάνε για να πατήσουνε
την Τροπο-, μωρ' την Τροπολιτσά*

*Στο δρόμο που πηγαίνανε γέροντα,
μωρ' γέροντ' απαντούν.*

*Ωρα καλή σου γέρο
καλώς τα τα, καλώς τα τα παιδιά.*

*Πού πάτε παλικάρια
πού πάτε βρε, πού πάτε βρε παιδιά.*

*Πάμε για να πατήσουμε
την Τροπο-, μωρ' την Τροπολιτσά*

Πρέπει να σπείρεις το αίμα σου, όταν γυρεύεις το Θαύμα και θέλεις να αλλάξεις τη μοίρα σου τη μαυρομαντηλούσα.

Αίμα σαν και εκείνο του Γκούρα, στην πολιορκία της Ακρόπολης των Αθηνών από τον Κιουταχί το 1826.

«Τότε έκatzε ο Γκούρας και οι άλλοι και φάγαμεν ψωμί, τραγουδήσαμεν κι εγλεντήσαμεν. Με περικόλεσε ο Γκούρας κι ο Παπακώστας να τραγουδήσω, ότ' είχαμεν τόσον καιρόν οπού δεν είχαμεν τραγουδήσει – τόσον καιρόν, οπού μας έβαλαν οι ιδιοτελείς και 'γγιχτήκαμεν διά να κάνουν τους κακούς τους σκοπούς. Τραγουδούσα καλά. Τότε λέγω ένα τραγούδι:

«Ο Ήλιος εβασίλεψε,
Έλληνά μου, βασίλεψε και το Φεγγάρι εχάθη.....»

Ο μαύρος ο Γκούρας αναστέναξε και μου λέγει:

- Αδελφέ Μακρυγιάννη, σε καλό να το κάμη ο Θεός άλλη φορά δεν τραγούδησες τόσο παραπονεμένα. Αυτό το τραγούδι σε καλό να μας βγη.

- Είχα κέφι, του είπα, οπού δεν τραγουδήσαμεν τόσο καιρόν. Ότι εις τ' αρδιά πάντοτες γλεντούσαμεν.

Πήγα εις το κονάκι μου ό, τι έπαιρνε να βασιλέψη το φεγγάρι, να βλάλω τον πεζό δια την Κυβέρνησιν.

Έρχονται μου λένε:

«Τρέξε, σκοτώθη ο Γκούρας εις το πόστο του. Έριξε αναντίον των Τούρκων, απάνου εις την φωτιά τον βάρεσαν εις τον αμήλιγγα και δεν μίλησε τελείως».

Πήγα, τον πήραμε εις το νόμο και τον βάλαμε σ' ένα μπουντρούμι. Τον σιγύρισε η φαμελιά του και τον χώσαμεν.

Ο ΗΛΙΟΣ ΕΒΑΣΙΛΕΥΣΕ

Κ. Σφυρής - Χορωδία μαθητών με Ορχήστρα Καθηγητών
Μουσικού Σχολείου Τρίπολης

Ο ήλιος εβασίλεψε - Έλληνά μου,
βασίλεψε- και το φεγγάρι εχάθη,
κι ο καθαρός Αυγερινός που πάει κοντά την Πούλια,
τα τέσσερα κουβέντιαζαν και κρυφοκουβεντιάζουν.
Γυρίζει ο ήλιος και τους λέει, γυρίζει και τους κρένει:
"Εφές όπου βασίλεψα πίσου από μια ραχούλα,
άκ'σα γυναίκεια κλάματα κι αντρών τα μοιργιολόγια,
γι' αυτά τα 'ρωικά κορμιά στον κάμπο ξαπλωμένα,
και μες στο αίμα το πολύ είν' όλα βουτημένα.
Για την Πατρίδα πήγανε στον Άδη τα καημένα"

Και ήρθαν μέρες καλές – και ήρθαν μέρες κακές, όπου
άλλοι έσπερναν τον σπόρο της λευτεριάς και άλλοι τα ζιζάνια
της διχόνοιας, γεμίζοντας με πληγές το όραμα και τις ελπίδες
των Ελλήνων.

Πληγές που ευτυχώς γιάτρευε ο καλός θεός της Ελλάδας. Και
στο τέλος, ψηλά από τα καμπαναριά, ήχησαν γιορτινά οι καμπάνες.

Εύπνησε ο αγέρας που κοιμόταν μέσα στους Έλληνες και
φώναξε χαρμόсуνα το μήνυμα της λευτεριάς. Έτρεξε σε πεδιά-
δες, ανέβηκε σε βουνά, γκρέμισε τα ντουβάρια των κάστρων,
άνοιξε τις αμπαρωμένες πόρτες και τα παράθυρα σε κάθε
σπίτι, και άφησε να περάσει ο μυρωμένος αέρας της άνοιξης.

«Η Ελευθερία είναι εκείνη η δύναμις οπού έχει ο άνθρωπος εις το να κάμη όλον εκείνο, οπού δεν βλάπτει εις τα δίκαια των γειτόνων του.....»

Το ηθικό σύνορον της Ελευθερίας είναι τούτο το ρητόν:
«Μην κάμης εις τον άλλον εκείνο οπού δεν θέλεις να σε κάμουν».

Και έγινε η σιωπή φωνή και η φωνή τραγούδι.
Τραγούδι, νίκης και λευτεριάς.
Τραγούδι ζωής και ανάστασης.

«Τόσο γλυκό στο πρόσωπο τ' αέρι,
Που λες και λέει μες στης καρδιάς τα φύλλα:
Γλυκιά η ζωή και ο θάνατος μαυρίλα.

Χριστός ανέστη. Νέοι, γέροι και κόρες.
Όλοι μικροί μεγάλοι, ετοιμαστήτε.

Μέσα στες εκκλησίες τες δαφνοφόρες
Ομπροστά στους Αγίους και φιληθήτε.

Φιληθήτε γλυκά χείλη με χείλη,
Πέστε Χριστός Ανέστη εχθροί και φίλοι...»

ΕΘΝΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ

Χορωδία μαθητών του Μουσικού Σχολείου Τρίπολης

Κωνσταντίνος Σφυρής

Κατάγεται από το Βαλτετσινίκο Γορτυνίας του Ν. Αρκαδίας. Σπούδασε Νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών καθώς και μουσική και θέατρο στο Ωδείο Αθηνών.

Με υποτροφία του ιδρύματος Μπάκαλα, σπούδασε στην Μουσική Ακαδημία Κολωνίας υπο τον W. Shulte - Grewe, τον Josef Metternih και τον Josef Loibe.

Το 1982 πήρε το Α' βραβείο στον διαγωνισμό τραγουδιού του Trevijo της Ιταλίας.

Από το 1983 μέχρι το 1987 ήταν *solist* (μονωδός) στην Κρατική όπερα της Βιέννης και από το 1986 μέχρι σήμερα, πρώτος *solist* βαθύφωνος στην όπερα του Graz.

Έχει τραγουδίσει μέχρι τώρα πάνω από 140 ρόλους σε οκτώ γλώσσες από το παγκόσμιο ρεπερτόριο σε όλα σχεδόν τα Λυρικά θέατρα του κόσμου και δίπλα στους μεγαλύτερους τενόρους, βαρύτονους, βαθύφωνους και σοπράνο, όπως τους Pavarotti, Carreras, Kraus, Giacomini – Bruson, Cappuccilli, Manuguerra, Hotter – Giaurow, Ramey, Nesterenko, Salminen – Caballe, Norman, Freni, Riciarelli, Gruberova, Chiara, Dimitrova κ.α.

Έχει συμμετάσχει στο φεστιβάλ Αθηνών και Θεσ/κης, ερμηνεύοντας σημαντικούς ρόλους και έχει συνεργαστεί με τους μεγαλύτερους Ευρωπαίους και Έλληνες αρχιμουσικούς και σκηνοθέτες.

Στα κονσέρτα του συνοδεύεται από τον πιανίστα της Ελληνικής Λυρικής Σκηνής και του Μεγάρου Μουσικής **Δημήτρη Γιάκα**.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ